

УДК 657.424 (477.54)

Л.П.РУДЬ

Харківський національний аграрний університет ім. В.В.Докучаєва

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ШЛЯХИ АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ РЕГІОНУ

Розглядаються проблеми активізації інвестиційної діяльності та обґрунтування шляхів залучення інвестицій в економіку Харківської області.

Сьогодні одним з найважливіших питань, пов'язаних з реалізацією ефективної регіональної політики, є визначення напрямів соціально-економічного розвитку регіонів. Оскільки економічне зростання потребує відповідного інвестиційного забезпечення, головним в цій політиці є питання активізації інвестиційної діяльності.

З активізацією інвестиційної діяльності тісно пов'язана діяльність усіх суб'єктів господарювання, що діють у межах ринку інвестицій, а саме ринку об'єктів реальних та фінансових інвестицій.

Дослідженню проблем інвестиційної діяльності в регіонах присвячені численні роботи вітчизняних вчених-економістів – В.С.Пономаренка, В.М.Гриньової, Н.М.Лисиці, О.М.Ястремської, Ю.О.Болейко [1, 2] та ін. Однак, питання активізації інвестиційної діяльності вимагає ретельнішого дослідження. Тому метою даної статті є вивчення стану інвестиційної діяльності Харківської області та обґрунтування шляхів її активізації.

Розглядаючи особливості інвестиційної діяльності такої адміністративно-територіальної одиниці, як область, можна дати певну оцінку її сучасному стану.

На ринку інвестиційних товарів Харківської області найбільшу питому вагу має ринок об'єктів реального інвестування, а саме: інвестиційні проекти на будівництво нових об'єктів, реконструкцію і технічне переозброєння діючих виробництв, придбання обладнання, нових технологій тощо.

Порівняно з іншими регіонами України рейтинг Харківської області за загальним обсягом інвестицій в основний капітал досить високий, про що свідчать дані табл.1.

У 2004 р. підприємствами та організаціями Харківської області за рахунок усіх джерел фінансування освоєно 2046 млн. грн. інвестицій в основний капітал (у порівняних цінах), що на 1049 млн. грн. (або на 34%) менше, ніж у 1990 р., але порівняно з попереднім роком – більше на 412 млн. грн. (або на 25%). Загалом, починаючи з 2000 р. спостерігається щорічне збільшення обсягів інвестицій в основний капітал. У загальному обсязі інвестицій в основний капітал по країні їх частка в

середньому складає 5,9% (останнім часом 7,0-6,7%). Це досить вагомий результат, про що свідчить п'яте займане місце серед регіонів країни.

За обсягом інвестицій в основний капітал у розрахунку на одну особу в регіоні в 2004 р. вкладення перевищували середній рівень по країні на 71,7 грн. (або на 11%). А відтак, і рейтингове місце серед регіонів країни зайнято відповідно – п'яте, що є очевидним прогресом порівняно з дев'ятнадцятим місцем у 1990 р. Відносно 2003 р. інвестиції в основний капітал на одну особу зросли на 148,8 грн. (на 26%), але рівня 1990 р. так і не досягли (були меншими на 254,8 грн., або на 26%).

Обсяг будівельно-монтажних робіт у 2004 р. був нижчий ніж у 1990 р. на 1012 млн. грн. (або на 56%), але більший ніж в попередньому році на 274 млн. грн. (майже на 55%), займаючи в середньому б місце по країні. Щодо введення в дію основних засобів, то тут рейтингове місце регіону останніми роками було трохи вище – п'яте.

У цілому ж дані табл.1 свідчать про загальну стійку тенденцію, починаючи з 2000 р., зростання показників інвестиційної активності, хоча рівня 1990 р. досягнуто не було.

За джерелами фінансування найбільша частка в загальному обсязі інвестицій в основний капітал належить власним коштам підприємств і організацій – 71,2% (за 2003 р. – 76,1%).

Кошти місцевих бюджетів становлять 3,3% (у 2003 р. – 4,2%), кошти державного бюджету – 2,5% (2,1%), кредити банків та інші позики – 8,9% (8,0%), кошти іноземних інвесторів – 7,1% (4,8%), кошти вітчизняних інвесторів – 1,2% (0,6%), інші джерела фінансування – 5,8% (4,2%) [3, с.162]. Як бачимо, останнім часом збільшується питома вага таких джерел фінансування як бюджетні кошти, кредити банків, кошти іноземних та вітчизняних інвесторів.

За технологічною структурою інвестиції в основний капітал у 2004 р. розподілились так: будівельно-монтажні роботи – 34,6%; придбання машин та обладнання, інструменту, інвентарю – 55%; інші роботи і витрати – 10,4%; проти, відповідно, у 2003 р. – 26, 63 та 11% (табл.2).

Порівняно з 1990 р. в 2004 р. інвестиції перерозподілились наступним чином: зросли витрати на обладнання, інструмент, інвентар (на 6%) та дещо зменшились витрати на будівельно-монтажні роботи (на 2%) та на інші капітальні роботи (на 4%).

За видами економічної діяльності найбільша частка інвестицій в основний капітал спрямована в обробну промисловість – 25,7% усіх освоєних інвестицій; транспорт і зв'язок – 17,3%; будівництво – 12,4%;

операції з нерухомістю, здавання під найом та послуги юридичним особам – 13,1% та ін. Ці види діяльності були пріоритетними і в попередньому році.

Таблиця 2 – Технологічна структура інвестицій в основний капітал [3, С.169] (%)

Роки	Інвестиції в основний капітал	У тому числі на		
		будівельні та монтажні роботи	обладнання, інструмент та інвентар	інші капітальні роботи та витрати
1990	100	37	49	14
1995	100	67	23	10
2000	100	31	53	16
2001	100	31	56	13
2002	100	28	60	12
2003	100	26	63	11
2004	100	35	55	10

Підводячи підсумки стану інвестиційних процесів у Харківській області, слід зазначити їх позитивну динаміку, а також те, що їх темпи можуть бути прискорені в разі здійснення наступних заходів [1, с.31-32]:

- усталеності законодавчих та підзаконних актів, що дозволить розробити й реалізувати концепцію регіональної інвестиційної політики на основі загальної стратегії соціально-економічного розвитку регіону;
- створення організаційної структури, яка була б спроможна здійснювати маркетингові дослідження потенційних ринків, партнерів;
- налагодження тісного постійного зв'язку регіональних структур управління з провідними фахівцями-практиками, науковими школами з метою удосконалення теоретико - правової бази щодо інвестиційної діяльності;
- здійснення прозорого управління інвестуванням з метою підвищення рівня інформованості всіх суб'єктів ринку про можливості регіону, окремих суб'єктів та заходи щодо їхньої діяльності.

До перспективних напрямків дослідження в майбутньому необхідно віднести питання дослідження галузевої спрямованості інвестиційної діяльності.

1. Пономаренко В.С., Гриньова В.М., Лисиця Н.М., Ястремська О.М. Економічні та соціальні аспекти управління інвестиційною діяльністю. – Харків: ХДЕУ, 2003. – 180 с.

2.Болейко Ю.О. Особливості інвестиційного ринку Чернівецьчини // Фінанси України. – 2003. – № 6. – С.124-131.

3.Статистичний щорічник: Харківська область у 2004 році / Головне управління

статистики у Харківській області; За ред. М.Л.Чмихала. – Харків: Золоті сторінки, 2005. – 607 с.

Отримано 23.11.2005

УДК 330.322

Ю.И.ГОРБАЧЕВА

Харьковская национальная академия городского хозяйства

ИНВЕСТИЦИОННЫЙ КЛИМАТ УКРАИНЫ КАК СТРАНЫ-РЕЦИПИЕНТА КАПИТАЛА

Исследуются условия создания и поддержания инвестиционного климата в Украине, так как привлечение иностранного капитала в страну должно формироваться с учетом интересов страны-реципиента и направляться на стабилизацию и экономический рост национальной экономики.

Стратегической целью украинской внешнеэкономической политики является активное вовлечение страны в международные интеграционные процессы. Однако реализация этой задачи требует концентрации значительных интеллектуальных, материальных, финансовых и природных ресурсов для развития стратегических, «прорывных» технологий как основных факторов конкурентоспособности в мировом сообществе.

Развивающаяся экономика страны требует инвестиционных вложений в таком объеме, который невозможно обеспечить собственными средствами. Отсюда принципиально важным является обоснование двух направлений: создание и поддержание инвестиционного климата в стране, благоприятного для иностранных инвестиций, и использование последних в качестве фактора структурной перестройки украинской экономики. Исходя из опыта других стран, система иностранного инвестирования нередко выступает катализатором внутреннего экономического роста. Поэтому использование иностранного капитала и для Украины может быть эффективным с точки зрения ее независимого развития. Однако возникает проблема создания и поддержания благоприятного инвестиционного климата для иностранных инвестиций, для чего необходимы реальные условия приложения капитала и наличие государственной политики регулирования иностранного инвестирования в интересах национальной экономики.

Эта проблема, по нашему мнению, должна рассматриваться безотносительно к тем разногласиям, которые имеются в экономической литературе по поводу противоречивого влияния иностранных инвестиций на украинскую экономику, т.е. их позитивных и негативных последствий [1-3]. Гораздо важнее исследовать, куда их направить и